

ся на потребах суспільства, враховує певну непередбачуваність і нестабільність розвитку та ускладнення систем на макрорівні (соціальних, політичних, фінансових, інформаційних), що є притаманним сучасному світу, та природні егоїстичні властивості власників бізнесу та менеджерів компаній. Це сприяє, з одного боку, зниженню інформаційної асиметрії в бізнесі, та, з іншого, досягненню рівноваги через збалансування управлінських рішень шляхом врахування системою бухгалтерського обліку впливу випадковостей, ризиків і, як наслідок, надання інформаційної можливості передбачати розвиток подій в умовах хаотичного розвитку й нестабільності.

УДК 657.37:657.446

Галина Кузьменко,

к.е.н., доцент кафедри аудиту та оподаткування,
Кіровоградський національний технічний університет

ЕЛЕМЕНТИ ПОДАТКОВОЇ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ОЦІНКА ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Основна увага у наукових працях, професійній літературі та нормативних документах зосереджена на дослідженні питань «бухгалтерської» облікової політики, орієнтованої на складання і подання фінансової звітності; питання формування облікової політики з метою оподаткування, тобто «податкової» облікової політики, здебільшого залишаються поза увагою. Основним призначенням податкової облікової політики є виконання завдань спрямованих на вибір найприйнятніших для суб'єкта господарювання способів обліку, відносно яких існують альтернативи, передбачені податковим законодавством з метою забезпечення оптимізації оподаткування та висвітлення окремих питань щодо особливостей справляння податкових платежів по яким існують протиріччя у нормативних актах або які взагалі не регламентовані законодавством.

При формуванні податкової облікової політики (облікової політики з метою оподаткування) слід виходити з того, що остання включає ряд теоретичних, методологічних, технологічних та організаційних елементів, використання яких, з числа всіх існуючих альтернатив, передбачених чинним законодавством, дозволить оптимізувати податкові платежі суб'єкта господарювання.

Теоретичною основою податкової облікової політики виступає правове та методичне забезпечення ведення податкового обліку, тобто законодавчі та інші нормативно-правові акти, які регламентують організацію і ведення податкового обліку, положення теорії бухгалтерського обліку з проблем збору даних, обробки та агрегування інформації в реєстрах податкового обліку, використання облікових процедур, наукові положення конструювання інформаційної системи податкового обліку.

Організаційні елементи податкової облікової політики визначають загальні питання оподаткування підприємства:

- регламентацію порядку організації податкового обліку (який з підрозділів підприємства буде займатися цим питанням: бухгалтерія або спеціалізована служба (відділ, сектор), особа, відповідальна за ведення обліку);

- формування системи організаційно-розпорядчих документів (внутрішні правила, положення, регламенти, рішення, посадові інструкції тощо);

- визначення місця і ролі відділу (сектору) податкового обліку в управлінській і виробничій інфраструктурі підприємства, його взаємодія з іншими підрозділами;

- форма організації податкового обліку;

- положення кадрової політики щодо працівників відділу (сектору) податкового обліку, план організації їх роботи, порядок атестації, правила ділової етики, система підбору персоналу, підвищення його кваліфікації, система нормування і оплати праці, методика визначення чисельності, порядок приймання-передачі справ при зміні працівників.

Технологічні питання податкової облікової політики спрямовані на визначення технологічних засобів, які забезпечують ведення податкового обліку. До них, зокрема, відносяться:

- форма ведення податкового обліку (технологія обробки облікової інформації);

- склад, форма і способи формування реєстрів податкового обліку (періодичність складання і подання, відповідальні особи, їх контроль, користувачі);

- організація документообігу;

- порядок зберігання документів податкової звітності і реєстрів податкового обліку;

- порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань;

- система внутрішнього контролю за нарахуванням і сплатою податкових платежів;

— розробка та затвердження робочого плану рахунків активів, зобов'язань, доходів і витрат для визначення об'єкта оподаткування;

— порядок розрахунків з бюджетом за податковими платежами.

Методологічні елементи податкової облікової політики визначають способи ведення податкового обліку, які суттєво впливають на формування бази оподаткування та величину податкових платежів за їх видами, виходячи з альтернативних прийомів і способів. Це виражається у можливості відображення одних і тих самих фактів господарського життя різними бухгалтерськими записами та в різних оцінках, що в кінцевому результаті впливає на формування показників звітності.

До таких елементів відносяться:

— класифікація активів і зобов'язань з метою розрахунку бази оподаткування;

— оцінка активів і зобов'язань з метою розрахунку бази оподаткування;

— порядок визнання доходів і витрат;

— дата виникнення податкових зобов'язань і податкового кредиту;

— порядок формування виробничої собівартості товарів, робіт, послуг;

— порядок формування резервів;

— періодичність відображення відстрочених податкових активів і відстрочених податкових зобов'язань;

— облік фінансових результатів.

Таким чином, у податковій обліковій політиці в рамках методологічного аспекту повинні бути визначені: 1) обрані суб'єктом господарювання способи ведення податкового обліку і формування бази оподаткування, передбачені податковим законодавством; 2) способи ведення податкового обліку і формування бази оподаткування, не передбачені податковим законодавством; 3) способи ведення податкового обліку і формування бази оподаткування, варіантність яких обумовлена колізіями податкового законодавства.

Ефективність діючої облікової політики підприємства з точки зору виконання нею функцій оптимізації оподаткування повинна визначатись на основі порівняння показників податкового навантаження при альтернативних варіантах використання окремих елементів облікової політики, щодо яких підприємство має можливість вибору. До основних показників, які доцільно використовувати для оцінки ефективності податкової облікової політики, відносяться:

1) сума податків, зборів та обов'язкових платежів, які сплачуються суб'єктом господарювання;

2) структура (частка) податків та окремих їх видів у собівартості продукції, у ціні виробника та в ціні реалізації. Ця структура може формуватися як для загального обсягу виробництва чи реалізації, так і для обсягу за окремими видами продукції, робіт і послуг;

3) розмір чистого прибутку суб'єкта господарювання, максимізація якого є основною метою діяльності будь-якого підприємства;

4) величина чистого прибутку на одиницю податкових витрат (коефіцієнт ефективності оподаткування);

5) середня по підприємству величина податків у розрахунку на одиницю продукції;

6) загальний рівень оподаткування підприємства відносно фінансових результатів його діяльності;

7) питома вага податкових платежів у виручці від реалізації продукції;

8) питома вага податкових платежів у витратах виробництва.

За допомогою розрахунку вказаних показників можна здійснювати моделювання впливу вибору альтернативних елементів податкової облікової політики на податкові зобов'язання підприємства, що в кінцевому результаті призведе як до зниження розміру сплачуваних податкових платежів, так і до зниження податкового навантаження на підприємство.

УДК 657.471.7

Роман Кук,

аспірант кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ В ПІДПРИЄМСТВАХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Управління витратами на великих промислових підприємствах має свою специфіку, яка полягає у наявності великих обсягів інформації, розпорошеності її у просторі, що може призводити до дублювання інформації та зниження її оперативності, а також зростання фрагментарності, тобто відсутності цілісної картини про стан об'єкта управління. Таким чином, у системі управління